

Bemærkninger til forslaget

Spørgsmålet om gennemførelse af særlige gældssaneringsregler blev oprindeligt taget op til behandling i en tværfaglig gruppe af forskere og praktikere, som i 1975 udsendte en rapport med titlen »Gældssanering – et begrundet forslag«. Gruppen bestod af universitetsjurister og andre forskere, advokater, en domstolsjurist, en amtsfuldmægtig, deltagere fra skattevæsenet, toldvæsenet og socialvæsenet samt nogle læger. De pågældende fandt i kraft af deres særlige indsigt og praktiske erfaringer, at de daværende inddrivelsesregler var stærkt kritisable. Der blev især peget på, at retsreglerne om pengekrav forholder sig blinde over for væsentlige sider af den verden, de tilsigter at regulere. Forpligtelser fastsættes således ofte uden hensyn til skyldnerens betalingsmuligheder, tvangsfuldbyrdsesskridt foretages, uanset om de har nogen økonomisk værdi for kreditoren, uanset deres virkninger for skyldnerens personlige og sociale situation, og – hvor det kommer så vidt – uanset de omkostninger, det kan medføre for samfundet, at skyldneren efterlades i en situation, der må afhjælpes gennem de sociale myndigheder.

Ifølge den nævnte rapport gav ingen kendte regelsæt tilstrækkeligt acceptable muligheder for at løse problemerne for håbløst forgældede enkeltpersoner.

Det fremgår af rapporten, at de skadevirkninger, der er forbundet med ophobning af håbløse gældsforpligtelser på enkeltpersoner, ikke afværges på anden acceptabel måde end gennem en formel nedskrivning af konstaterede værdiløse eller værdiløse dele af fordringer. Den manglende mulighed herfor fører efter gruppens erfaringer ofte til, at overbebyrdede skyldnere opgiver på egen hånd at forsøge at gøre noget for at ændre deres forhold. På grund af den håbløse økonomiske situation savner de pågældende skyldnere motivation til at tage lønnet arbejde eller eventuelt på ny at starte egen virksomhed. Ofte vil de pågældende i stedet søge støtte af sociale ydelser fra det offentlige.

I årene siden rapportens afgivelse er der gennemført væsentlige ændringer af inddrivelsesreglerne – både for så vidt angår udlæg og tvangsauk-

tioner. Disse ændringer har i et betydeligt omfang haft til hensigt – *under fuld hensyntagen til kreditorerne* – at forbedre skyldnerens retsstilling i forbindelse med inddrivelse af krav.

Sideløbende med disse reformer nedsatte justitsministeriet et særligt, sagkyndigt udvalg, som med udgangspunkt i den ovennævnte rapport skulle overveje mulighederne for gennemførelse af en egentlig almindelig gældssaneringsordning, der indebærer bortskæring af den del af skyldnerens samlede gældsbyrde, som skyldneren alligevel ikke har udsigt til at kunne betale.

Udvalget, som har afgivet en enstemmig betænkning, bestod af repræsentanter for justitsministeriet, skattedepartementet, socialministeriet, foreningen af dommerfuldmægtige i Danmark, Advokatrådet og to landsdommere.

Udvalget stiller forslag om, at der i konkursloven indsættes regler om gældssanering, som skal gøre det muligt at undgå uheldige virkninger af permanent forgældelse, herunder muliggøre bedre og mere ligelig fyldestgørelse af realistiske dele af gæld, som påhviler overbebyrdede skyldnere.

Udvalget foreslår, at håbløst forgældede skyldnere under visse omstændigheder skal kunne få nedskrevet deres personlige gæld til en realistisk størrelsesorden og i forbindelse hermed få sat deres betaling af den realistiske gæld i system.

Forslaget indebærer bl.a., at tvangsinddrivelsesystemet forsynes med »sikkerhedsventil«. Dels ved at gøre det muligt at lempe konkursramte skyldneres pligt til at betale fordringer, som ikke opnåede fuld dækning under konkursbehandlingen. Dels ved at give mulighed for en samlet ordning af overbebyrdede skyldneres gældsforhold med henblik på en lempelse af personlige gældsforpligtelser i tilfælde, hvor skyldneren ikke ejer aktiver af betydning og konkurs derfor ikke er nogen egnet form for en insolvensbehandling.

Det foreslås, at sager om gældssanering skal behandles ved skifteretten, at en beslutning om gældssanering forudsætter skyldnerens begæring, og at skyldneren godtgør, at han ikke er i stand til